

HRVATSKI

glasnik

Godina XXII, broj 21

24. svibnja 2012.

cijena 200 Ft

*Predsjednik Odbora
za prebrojavanje glasova
i provedbu izbora
dužnosnika SHM-a,
Josu Šibalin,
čita rezultate glasovanja*

Komentar

Vrime gradišćanskoga premišljavanja

Človik u zadnje vrime ne more mirno proći na zaslužene ferije, kad dojde domom, u vrići mejlov najdu se i neki napisi zanimljivi i čudni, a s druge strane i samo do sebe razumljivi. Na primjer ovde je službeni dokument o otpovidanju predsjednika Društva Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj Čabe Horvatha, pak onda veljek i pismo preporučeno Gradišćankam i Gradišćancem, u kom je štitelj detaljno obavješćen da u ime delegatov ki su bili izabrani sa strane naših civilnih društav pala je odluka da Gradišće skupa i organizirano ostane daleko od Kongresa Saveza Hrvata u Mađarskoj, održanoga u Budimpešti 19. majuša, u subotu. Med razlogi se moru spomenuti najvažnije točke ke kažu da su gradišćanske ideje ke bi išle za moderniziranje i presmiravanje boljega funkcioniranja Saveza, dosad su svenek odhitane, i da je uloga toga krovnooga civilnoga društva Hrvata u Ugarskoj reducirana i ograničena samo za vrime izborne kampanje, u ruka Hrvatske državne samouprave, što nikako nije za primiti med gradišćanski redi. Nadalje se navede da gradišćansko zastupništvo u prošlom periodu svenek se je poslužilo kot mašin za glasanje, u izigravanju jedne regije suprot druge, kritizirajući pri tom i kratko vrime za diskutiranje novoga nacrt štatura Saveza. S ovom odlukom Gradišćanci su htili pokazati da neće služiti više jednom ustrojstvu čije djelovanje jur ljeta dugo je bodljika u oči u ovi kraji, štoveć po neki mišljenji za nas i suvišno u svojem postojanju. Pisatelji pisma se pozivaju i na činjenicu da predsjednik civilne krovne organizacije nijednoč nije došao u Gradišće u svojem već drugom mandatu da bi se porazgovarao s našimi ljudi. A u obrazloženju točno stoji i sljedeće: „Mi tako vidimo da nećemo niš izgubit s tim da se ne ide na Kongres, a i to moramo znat, da nećedu bit nazočni ni predstavniki Zalske županije. Izgleda da ćemo si morat poiskati nove pute i nove načine razmišljanja, ali jedno je važno, da to načinimo složno i svi skupa ovde u naši dvi županija, aš znamo da je svakom svoje selo važno, ali ne dopustimo, da nas prik toga drugi zavadi i dili, da si na kraju ne znamo svoje braniti”, stoji u ovom apelu takozvanoga odbora delegatov. Kako se je to i prije pretpostavilo, Kongres je održan i prez nas. Društvo Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj je ostavljeno ne tako zdavno od tajnika, a pred kratkim se je odrekao funkcije i njegov predsjednik, Čaba Horvath. Znači, u ovom trenutku se upravo nalazimo u trenutku nezizvisnosti. Kako dalje, i iz kojega kuta pogledati na gradišćanske posle prez štrajtanja, prez gorkoga ukusa u zubi, dar u složnosti i pred očima držeći samo i isključivo naše interese, za koje su se borili i izborili u svojoj samostalnosti nazočni delegati na neslužbenom koljnofskom sastanku 14. majuša, u pondiljak. Da je nastala panika, katastrofa, zemljotres u civilnoj i političkoj svakidašnjici Hrvata u Ugarskoj, zavolj ovoga načina protestiranja Gradišćanskih Hrvata iz zapadne Ugarske, ja peršonski, ne vjerujem, ali da će se odsad pametnije, mudrije i svisnije premišljavati o predlogi i cilji naši pretpostavniki, to je već sigurno. Isključivo u tom boju i tonu, kako se završava i pobunjeničko pismo: Neka živi ča je naše!

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Demokracija? Rječnik kaže, to je državni poređak u kojem većina punoljetnih državljana ostvaruje zakonodavnu i provedbenu vlast u državi preko svojih zastupnika biranim na općim tajnim izborima, društveni je to odnos u kojem se poštuju načela slobode, pravde, jednakosti, aktivnog biračkog prava, alternativa, zajedništva i nenasilja. I društveno-politički život Hrvata u Mađarskoj, odvija se po pravilima i načelima demokracije. Bilo da se radi o njegovoj civilnoj bilo društveno-političkoj sferi. Uz pozicije i opozicije. Sjetimo se događaja na Kongresu Saveza Hrvata u

kako iz jedne zemljopisne regije, Zale, nije bilo delegata jer pravo na delegiranje nije ostvareno zbog (ne)članstva u Savezu, te kako se iz druge regije, Gradišća, od 19 delegata odazvao tek jedan. Iz kuloara saznajemo kako je razlog tome bio predloženi nacrt Statuta SHM-a (koji je i prihvaćen na Kongresu). Slovom toga, svaki član putem izravne demokracije može sudjelovati nastupajućim skupštinama Saveza Hrvata u Mađarskoj, pojedinačni član s jednim glasom i svaka učlanjena udruga također s jednim glasom. Od 64 delegata kongresu se odazvalo njih 44.

Ambicija i želja ima napretek, ali bi ih trebali podrediti interesima zajednice i prihvatiti volju većine ostvarenu kroz demokratsku proceduru te ne ugrožavati „jedinstvo“ Hrvata u Mađarskoj, kojem je upravo Savez tijekom proteklih 20 godina društveno-političkih previranja bio katalizator, temelj... kazao je jedan od govornika, te dodao kako je u realnosti i odgovornosti budućnost hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Kaniži, 1993. godine, sazivanja kongresa u Budimpešti iste godine, elektorske sjednice 2003. godine... U svibnju 2012. svjedoci smo bojkota (izuzev jednog) delegata civilnih udruga iz Gradišća, članova SHM. Članica sam tri civilne udruge i svjedok neodaziva članova na godišnje skupštine koje se sazivaju nakon pola sata ponovno i s tek nekoliko članova. Nitko ne pravi problem oko toga. Savez je krovna civilna udruga Hrvata u Mađarskoj, čija je državna lista dva puta bila jedina lista na koju se glasovalo pri izboru zastupnika (otkada zakon to omogućuje) za državnu samoupravu Hrvata u Mađarskoj. Polako postaje sve teže dogovoriti se oko liste, što su pokazali i posljednji izbori. Nakon šest dugih godina natezanja oko članstva, načina delegiranja na kongres, izbora provedenih u dva izborna ciklusa, tumačenja odredaba Statuta koji je 2008. godine na izvanrednom kongresu mijenjan u točki glede članstva, sazvan je redoviti kongres. Savez svoju djelatnost temeljem Statuta obavlja u šest ravnopravnih regija u Mađarskoj u kojima žive Hrvati, na osnovi članova pojedina i članova udruga. Zanimljivo je

Kroz demokratsku proceduru, gotovo jednoglasno, prihvaćene su sve točke dnevnoga reda, i birani dužnosnici na četverogodišnji mandat. Rasprava se vodila tek o nacrtu Statuta. Glede njegove izmjene dana su dva prijedloga, koja nisu izglasovana. Ambicija i želja ima napretek, ali bi ih trebali podrediti interesima zajednice i prihvatiti volju većine ostvarenu kroz demokratsku proceduru te ne ugrožavati „jedinstvo“ Hrvata u Mađarskoj, kojem je upravo Savez tijekom proteklih 20 godina društveno-političkih previranja bio katalizator, temelj... kazao je jedan od govornika, te dodao kako je u realnosti i odgovornosti budućnost hrvatske zajednice u Mađarskoj. Većina Savezovih članova misli kako je jačanje političke uloge Saveza optimalno kroz pojedinačno članstvo, i kako političku ulogu Saveza treba ojačati pri izborima za hrvatske narodnosne samouprave na mjesnoj i državnoj razini. Je li to u sadašnjem odnosu snaga moguće, teško je prognozirati. Netko je rekao kako je dobar političar onaj koji može ostvariti jedinstvo u raznolikosti, temeljeno na snažnim vrijednostima i normama. Kaže se kako je za dobar posao potrebno znanje. Preduvjet je demokracije naš angažman, zalaganje, ali potrebno je, kako to kažu udžbenici, znanje. Uspjehu posla zalaganjem može pridonijeti tek osoba koja poznaje sustav, mehanizme i institucije „demokracije“.

Branka Pavić Blažetin

Aktualno

Dobre volje ima u svim strukturama – kaže nakon posjeta Zagrebu Mišo Hepp, predsjednik HDS-a

Predsjednik HDS-a Mišo Hepp 30. travnja posjetio je više nadležnih ministarstava u Vladi Republike Hrvatske gdje je vodio razgovore o stanju i potrebama Hrvata u Mađarskoj. U Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske sastao se s Darijom Krstičević, voditeljicom Ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, te s Anom Pejković. Sreo se i s predstojnikom Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske Brankom Sočancem, s ministrom znanosti, obrazovanja i športa, Željkom Jovanovićem u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, tom su sastanku nazočili Staša Skenžić i Branimir Bošnjak, iz Uprave za međunarodnu kulturnu suradnju, potom se sastao s pomoćnicama ministrice Vesnom Jurić Bulenović i Tamarom Perišić u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske. U Hrvatskoj matici iseljenika, sastao se s njezinom ravnateljicom Katarinom Fuček. Svim razgovorima nazočio je i veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić.

Hrvati u Mađarskoj, kada počinje mandat novoga sastava Hrvatske državne samouprave, obrate se pismom hrvatskoj vladi kako bi željeli s manjim izaslanstvom da ih primi te da nadležne mi upoznamo s težnjama, problemima i poslovima koji su bitni za Hrvate u Mađarskoj. Smatrao sam važnim to isto učiniti i pošto je nakon prosinačkih izbora formirana nova hrvatska vlada. Zato sam potražio veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti, gospodina Ivana Bandića, te naznačio s kime bismo se željeli sresti i zamolio ga (pismeno) da Veleposlanstvo organizira da ti susreti budu na službenoj razini. Tako smo 30. travnja s veleposlanikom Bandićem posjetili više adresa pri hrvatskoj vladi. Prvi susret smo imali s Darijom Krstičević, voditeljicom Ureda za Hrvate izvan Hrvatske. Ovdje je važno napomenuti značenje Ureda utemeljenog nakon donošenja Vladine strategije o Hrvatima izvan Hrvatske, tako će se putem Ureda objediniti možda briga o Hrvatima izvan Hrvatske, tako i o autohtonim Hrvatima. Jer kako narod kaže, među mnogo babica i dijete se izgubi, a mi smo se nerijetko osjećali izgubljeni pogotovo s jasnim saznanjima o tome kako i na koje sve načine mađarska država skrbi o Mađarima izvan Mađarske već stotinama godina znajući što im je zadaća. Gospođa Krstičević je iznijela zadatke kojim će se Ured baviti, veličinu sredstava namijenjenu projektima Hrvata izvan Hrvatske, upoznala nas sa strukturom takozvanog savjetodavnog tijela koje će biti utemeljeno i u kojem će i Hrvati iz Mađarske dobiti dva mjesta. Kako saznajemo Ured će najvjerojatnije proraditi od ljeta.

Upoznati smo s okvirima djelovanja i nadamo se kako će ljudi koji će tamo raditi razumjeti našu problematiku i s njom se upoznavati iz prve ruke, a ne putem reklama-kazala.

Hrvatska napokon treba shvatiti kako nije isti položaj Hrvata u Makedoniji, ili u Rumunjskoj, ili Austriji, ili u Mađarskoj. Treba gledati položaj Hrvata u svim njihovim specifičnostima. Hrvati u Mađarskoj, neke subetničke skupine su autohtoni živalj od 12.

stoljeća. Uspjeli su sačuvati jezik i kulturu kroz duga stoljeća imaju vidljive rezultate, što ne znači da ne trebaju pomoć, sve ono što naprimjer imaju Hrvati u Mađarskoj nisu stekli zato što su dobili, nego su to svojim upornim radom i ustrajnošću kroz stoljeća potvrđivali kako imaju viziju svoje budućnosti. Zato danas i Hrvatska državna samouprava ima ono što „ima“.

Drugi susret u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova s gospođom Anom Pejković pokazao je drugi vid zanimanja za našu priču. Kamo god sam išao, u rukama sam imao pismeni i zoran slikovni materijal potvrđujući i time stvarnost o kojoj govorim. Gospođu Pejković zanimala je naša politička angažiranost ili neangažiranost, prije svega najviše ih je zanimalo pitanje parlamentarnog zastupništva. Nažalost, nisam mogao biti optimist jer je očito kako u mađarskom političkom sustavu nacionalne zajednice, kako se sada čini, nemaju ravnopravno mjesto. Blago rečeno, nemaju mjesta. Zakoni koji su prihvaćeni drugačije formuliraju mnoga pitanja od onoga što smo mi tijekom usuglašavanja tražili. Posebno je bio zanimljiv susret s predstojnikom Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske Brankom Sočancem. On me je detaljno upoznao s institucijom nacionalnog vijeća, djelovanjem koje je slično našem samoupravnom, financiranjem, položajem civilnih udruga manjina, sustavom natječaja za dodjelu potpora... Gospodin Sočanac je kazao kako 50% posto poslova Ureda je bavljeno Romima, integracijom Roma.

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske primio nas je ministar znanosti, obrazovanja i športa Željko Jovanović, a sastanku su nazočili Staša Skenžić i Branimir Bošnjak iz Uprave za međunarodnu kulturnu suradnju. Gospodin ministar je bio živo zainteresiran za našu problematiku, a gospođa Skenžić i Bošnjak su također dobro upoznati s našim potrebama. Razgovarali smo puno o položaju školstva Hrvata u Mađarskoj, tražio sam daljnju potporu na tom polju, jer smatram da bez škola Hrvati u

Mađarskoj nemaju budućnosti. To je i poruka i svim onim subetničkim skupinama Hrvata u Mađarskoj gdje se to još uvijek nije shvatilo. Dobili smo obećanja da ćemo nadalje dobivati pomoć glede usavršavanja, knjiga za knjižnice, udžbenika, školskih pomagala... Razgovarali smo i o položaju studenata Hrvata iz Mađarske u Hrvatskoj, nostrifikaciji stečenih diploma u Hrvatskoj.

U Ministarstvu kulture primile su nas pomoćnice ministrice Vesna Jurić Bulenović i Tamara Perišić. Dogovorili smo nastavak započete prakse gostovanja izložbi Ministarstva kulture u hrvatskim izložbenim prostorima u Mađarskoj ili pomoć pri realizaciji izložbi. To je jednostavan, reprezentativni način promoviranja hrvatske kulture u Mađarskoj. Pri svim razgovorima više puta je naglašeno pitanje zgrade Hrvatskog kazališta u Pečuhu, o čemu su razgovori otpočeli prije 5-6 i više godina za vrijeme kada je Pečuh bio nominiran za prijestolnicu europske kulture 2010. Nažalost, nije se puno toga dogodilo, osim što je novcem koji je dao grad Zagreb kupljeno zemljište u susjedstvu sadašnjeg kazališnog zdanja. Dakle prostora za proširenje ima. Mislim kako su ovakvi posjeti potrebni, daljina nije prepreka, sve se daje obaviti u jednom danu, vidjelo se kako ima dobre volje, u svim strukturama ima ljudi koji su upoznati s pitanjima Hrvata u Mađarskoj. Neslužbeno posjetio sam ovom prilikom i Hrvatsku maticu iseljenika s kojom ostvarujemo dobru suradnju i danas surađujemo koliko možemo (usavršavanje folkloriša, izložbe...). Nažalost, HMI raspolaže skromnim proračunom. Značajni su forumi koje HMI organizira svake godine. Vodio sam razgovore s ravnateljicom Katarinom Fuček – kazao je za Hrvatski glasnik, Mišo Hepp, predsjednik HDS-a.

- hg -

BUDIMPEŠTA – Pet djelatnosti preuzet će Zoltán Balog, ministar ljudskih potencijala, od Tibora Navracicsa, ministra za javnu upravu i pravosuđe, i to: socijalnu integraciju, razvoj društvenih i civilnih veza, koordinaciju veza sa crkvom, politici narodnosti i socijalnu integraciju Roma. Zoltán Balog na čelu je Ministarstva ljudskih potencijala, koje je preimenovano iz Ministarstva nacionalnog resursa.

BUDIMPEŠTA – Kako donosi hrvatski tisak, Mađarska priželjkuje međunarodni zajam od 15 milijardi eura na rok od tri godine kako bi učvrstila svoje gospodarstvo. Okrivljuje MMF i Europu za otežavanje pregovora. Najzaduženija srednjoeuropska zemlja treba zaštitni kredit kako bi obuzdala troškove zaduživanja i spriječila daljnje smanjivanje kreditnog rejtinga, sniženog na razinu koja ne preporučuje ulaganja s obzirom na veliki mađarski javni dug te financijske i zakonodavne reforme, inače mete oštrih kritika tvrtki i inozemnih političara. Kredit bi središnjoj banci omogućio snižavanje kamatnih stopa sa sadašnjih 7%, što je najviše u Srednjoj Europi.

SELURINCE – Prema svome godišnjem programu, tamošnja Gradska i Hrvatska samouprava, već godinama uz blagdan Duhova organiziraju putovanje u svoje prijateljsko naselje Sukošan u neposrednoj blizini grada Zadra. Tako će biti i ove godine, zainteresirani će boraviti u Sukošanu od 1. do 4. lipnja. S njima putuje i gradonačelnik Marko Györfvári.

KOLJNOF, ČAVLE, JELENJE-DRAŽICE – U okviru međunarodne suradnje Katedre Čakavskoga sabora Grobnišćine, Čakavske katedre Šoprona, Dvojezične škole Mihovil Naković u Koljnofu, Osnovne škole Čavle i OŠ Jelenje-Dražice došlo je do novoga školskoga projekta i razmjena učenika, pod nazivom Prijatelj ni nikad dugo. Naime, 22. majuša, utorak je otputovao 6. razred iz koljnofske škole, u pratnji razrednice Nikolette Tauber, školnikovice hrvatskoga jezika Katike Mohoš i zastupnice Roditeljskoga savjeta Marijane Pajrić-Frühwirth na jednodnevni školski program u Primorsko-goransku županiju. Kako piše u ovom programu, ovo je značajno dopunjavanje međunarodne suradnje čakavskih katedra i konkretna potpora Gradišćanskim Hrvatima u Ugarskoj. U jednodnevnom boravku koljnofski školarci su smješteni kod čakavskih familjov, zvana učenja s domaćim školarci sudjelovat će još i u istraživanju tradicij, tancev i jačkov ovoga kraja i govorit će isključivo na čakavščini, što je ujedno i temeljni cilj cijeloga projekta. Do 27. majuša, nedilje, kad se vraćaju domom Gradišćanci, pohodit će otok Krk, Crikvenicu, Zavičajni muzej, etnografske zbirke i izložbe likovnih djela, sudjelovat će u terenskoj nastavi, literarnoj i glazbenoj djelaonici, imat će predavanje i vježbanje na stari instrumenti i još mnogo toga zanimljivoga. Kako je Hrvatski glasnik o tom već pisao, predstavnici Čakavske katedre krajem prošloga ljeta su se i službeno spojili s Čakavskom katedrom Šoprona, onda u Koljnofu, i pri ti sastanki s gradišćanskim zaduženikima su se narodile i konkretizirale daljnje točke suradnje s najvećim naglaskom na mladinu.

Budimpešta

Održan redoviti Kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj

Novim statutom postavljeni temelji za budućnost.

Izabrani članovi Predsjedništva i Nadzornog odbora, te predsjednik Joso Ostrogonac

Nakon dvogodišnjih priprema, ali i višestruke odgode, 19. svibnja 2012. godine u Budimpešti konačno je održan redoviti Kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj. Na zasjedanju najvišeg tijela krovne hrvatske udruge, u predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma okupilo se 44 od ukupno 64 delegata, koji su izabrani po regijama. Međutim prvi put od utemeljenja Saveza Hrvata u studenom 1990. godine, Kongresu nisu sudjelovali predstavnici svih šest hrvatskih regija iz Mađarske. Nije bila zastupljena Pomurska regija, a iz Gradišća je registrirana samo jedna delegatkinja, Edita Horvat Pauković iz Petrovog Sela. Unatoč prethodno redovnom obavljenom izboru, ostali delegati iz Gradišća, koje je prema broju učlanjenih udruga, odnosno pojedinačnog članstva imalo pavo na 19 delegata, nisu se odazvali. Iako je u ulozi promatrača bilo nazočnih delegata, oni se nisu registrirali.

Nakon intoniranja hrvatske i mađarske himne, te odavanja počasti minutom šutnje nedavno preminulomu dugogodišnjem članu i dužnosniku Podravske regije Joki Bunjevcu, kao i svim preminulima u proteklom razdoblju, te pozdravnih riječi predsjednika Jose Ostrogonca, nazočnima su se obratili pozvani uzvanici, koji su svi naglasili u prvom redu važnost očuvanja i jačanja zajedništva.

Ukazavši na prepoznatljivost hrvatske zajednice u Mađarskoj, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić istaknuo je kako Hrvati u Mađarskoj uvijek mogu računati na skrb i podršku matične domovine Hrvatske. Naglasivši pri tome kako je utemeljen Državni Ured za Hrvate izvan

Republike Hrvatske, a u odnosu prema Hrvatima izvan Republike Hrvatske posebno mjesto zauzima skrb za autohtone Hrvate, među njima i Hrvate u Mađarskoj, zajednicu koja se dokazala kao vrlo organizirana. Jačanjem Saveza Hrvata postavljaju se temelji hrvatske zajednice, Hrvatske državne samouprave kao krovna političkog tijela.

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov uz ostalo posebno je istaknula važnost obrazovanja kao temelj opstanka i budućnosti Hrvata u Mađarskoj, što treba nadograđivati. Mladi su snažna intelektualna potka koja će graditi sva ona nastojanja da se jezikom, kulturom održi nacionalni identitet Hrvata u Mađarskoj. Ima mnogo osnova na kojima civilna udruga kao što je SHM može graditi svoju snagu, svoje postojanje. Jer civilne udruge imaju mnogo širi dijapazon za djelovanje nego drugi. One su nastale demokratizacijom društva, i mogu prodirati na ona mjesta gdje je drugima mnogo teže. I snaga individue, i zajednice leži u njima.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, ujedno i delegat iz Baranje, prije svega podsjetio je na osnivanje samostalne hrvatske krovne udruge, te naglasio kako je Savez sa svojim članstvom bio osnova utemeljenju Hrvatske državne samouprave. Jačanjem civilnih udruga, potrebno je i jačanje SHM-a, da dobije svoje zasluženno mjesto na paleti hrvatskih društava u Mađarskoj. Izrazio je žaljenje da baš oni koji su jaki u civilnoj sferi brojem utemeljenih udruga, nisu došli, jer put vidi u demokratskom djelovanju. Zaključivši, oni koji su izostali, sami se isključuju.

Rasprave nije bilo ni u vezi s izborom predsjednika, te članova Predsjedništva i članova Nadzornog odbora. Tako je tajnim glasovanjem, kao jedini kandidat, izabran za predsjednika Joso Ostrogonac (na toj je dužnosti od 1993. godine), a za zamjenika predsjednika, kao jedini kandidat, Arnold Barić, također tajnim gla-

razdvajati, isključivati Hrvate u Mađarskoj. Unatoč dobivanju četverogodišnjeg mandata, uz ostalo je zaključio: „Naravno, to ne znači četiri godine, ako se međuvremeno nešto dogodi, budući da ćemo svake godine imati Skupštinu, da ne može doći i do personalnih pitanja, što sam već rekao tijekom današnjeg Kongresa.” Na podršku i pomoći u dosadašnjem zajedničkom radu s mladima i s kolegama zahvalio je i izabrani zamjenik predsjednika Arnold Barić, te obećao da će, kao i do sada, nastojati okupljati sve Hrvate u Mađarskoj.

Za članove osmočlanoga Predsjedništva tajnim glasovanjem izabran je po jedan član iz svake regije (kao jedini kandidati): Angela Šokac Marković (Bačka), Ivan Gugan (Baranja), Eva Išpanović (Budimpešta), Jozo Solga (Podravina) i Edita Horvat Pauković (Gradišće), a mjesto Pomurja ostalo je nepopunjeno. U Nadzorni odbor izabrani su tajnim glasovanjem, kao jedini kandidati, Mijo Štandovar, Martin Kubatov i Robert Ronta.

Stipan Balatinac

Nakon jednoglasnog prihvatanja predloženoga pismenog dnevnog reda, Kongres je započeo s radom.

Bez rasprave jednoglasno su prihvaćena izvješća Saveza o radu u proteklom razdoblju između dvaju kongresa, 2006. u Koljnofu i 2012. godine u Budimpešti, te izvješće o financijama u skladu s neprofitnim uvjetima, izvješće o financijama za 2011. godinu, i proračun za 2012. godinu.

Najviše je pozornosti posvećeno prihvatanju novog, izmijenjenog Statuta, kojim su postavljeni temelji za budućnost. Među najvažnijim promjenama ističu se odredbe o statusu neprofitne udruge koja je uvjet za postavljanje kandidata na izborima za narodnosne samouprave, zatim radi uspješnijeg djelovanja sužavanje dosadašnjih dvaju tijela samo na Predsjedništvo, bez dosadašnjega Zemaljskog odbora, uvođenje ustanove zamjenika predsjednika, sazivanje godišnje Skupštine na koju će se ubuduće pozivati svi članovi, zadržavajući šest zemljopisnih regija u kojima će Savez i dalje djelovati. Unatoč dvama prijedlozima za promjenu članarine – s jedne strane baš zbog toga što ubuduće svaki član vrijedi jedan glas, da ona i za udruge i za pojedince bude ista, odnosno drugog prijedloga, koji je ne nailazeći na podršku, povučen, da članarina za udruge bude povišena na 15.000 Ft – zadržana je dosadašnja godišnja članarina, za pojedince 2.400 Ft, a za udruge 5.000 Ft.

sovanjem. Zahvalivši na povjerenju, izabrani predsjednik Joso Ostrogonac najavio je sazivanje Predsjedništva u kratkom roku. Kako je uz ostalo i više puta naglasio, Savez će i dalje nastojati okupljati, a ne

Na zajedničkoj fotografiji članova Predsjedništva i članova Nadzornog odbora nedostaje članica Predsjedništva Eva Išpanović

Razgovor s povodom

Neopoziva ostavka

S odlukom kako gradišćanski delegati neće sudjelovati u radu Kongresa SHM-a se ne slažem, i zbog toga sam dao neopozivu ostavku, kaže Čaba Horvath, sada već bivši predsjednik Društva gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj.

Razgovarala: Branka Pavić Blažetin

Predsjednik Društva gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj (DGHU) Čaba Horvath dao je neopozivu ostavku nakon sastanka delegata gradišćanskih udruga koje su članovi Saveza Hrvata u Mađarskoj, održanog u Koljnofu 14. svibnja, poradi sudjelovanja u radu Kongresa SHM-a održanog 19. svibnja.

Gospodine Horvath, o čemu se radi i zbog čega ste dali neopozivu ostavku?

Na generalnoj sjednici Skupštine Društva gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj, održanoj u Prisiki 29. travnja, kojoj se odazvalo 28 (od registriranih 260) članova, donesena je odluka i objavljena su imena 19 delegata koji će sudjelovati radu Kongresa SHM-a 19. svibnja. Bio je to neslužbeni sastanak. Napominjem kako su delegati ujedno i članovi DGHU, osim jednog. Odlučeno je kako će delegati hrvatskih civilnih udruga gradišćanskih Hrvata iz Đurško-mošonsko-šopronske

županije i Željezne županije, udruga koje su članovi Saveza Hrvata u Mađarskoj, sudjelovati radu Kongresa SHM-a 19. svibnja. Nakon toga sastali smo se mi delegati u Koljnofu kako bismo raspravljali o nacrtu Statuta Saveza Hrvata u Mađarskoj, i da se dogovorimo o detaljima. Tamo je na licu mjesta na prijedlog nekoliko poslanika donijeta odluka kako gradišćanski delegati neće sudjelovati u radu Kongresa SHM-a. Ja se s tom odlukom ne slažem, i zbog toga sam dao neopozivu ostavku. Naime DGHU je imao sjednicu članstva koje je mene delegiralo kao delegata Društva na Kongres. Smatram kako ja nisam ovlašten nijekati odluku članstva, koje nisam u mogućnosti sazvati u roku od nekoliko dana, kako bi ih obavijestio o nastaloj situaciji. Mislim kako sam dobro odlučio.

Godinama ste u Predsjedništvu SHM-a predstavljali „gradišćansku regiju“, sudjelovali u raspravama o nacrtu Statuta, niste se uvijek slagali s prihvaćenim rješenjima?

Kada smo imali generalnu sjednicu DGHU, mi smo jednoglasno prihvatili da idemo na Kongres. U roku od deset dana promijenili smo odluku, i ja se s time ne slažem. Neću kazati da se delegati udruga nisu dogovorili sa svojim članstvom, ali ja nisam mogao 260 ljudi ponovno sazvati i pitati članstvo kakav stav da zauzmemo glede odlaska na Kongres.

Kako ocjenjujete sam događaj, je li čin od koristi za gradišćanske Hrvate?

Sve to slično igri amaterskih kazališta gdje ima mnogo uloga i mnogo režisera, mislim kako to nije dobro ispalo za nas. Meni se uvijek prigovaralo da sam velik Gradišćanac i lokalpatriot, to je istina, ali istina je i to kako nikada nisam bio za regionalizam, uvijek sam mislio kako će se i gradišćanska regija i druge regije složiti oko bitnih ciljeva i zajednički napraviti mnogo. Ima nas sve manje i manje, pa ako se regionalizam proširi, ne znam kako dalje. Ako radimo jedan protiv drugoga, to nema nikakvoga smisla. Vrativši se na amaterska kazališta, uloge su podijeljene. U svakoj regiji ima nekoliko glavnih uloga i njihovi nositelji misle da bi trebali preuzeti možda i stav političara. Veliku je grešku napravila Vlada kada je nakon utemeljenja državnih samouprava ugurala civilne udruge u političke igre i dala im legitimaciju biranja svojih političara i da oni donose svake četvrte godine odluke u koje se ne razumiju, i za koje nisu sposobni. Treba se očitovati, mi nismo političari, mi smo aktivisti civilnih udruga. Mislim

da što prije treba razdvojiti državne samouprave, lokalne samouprave od civilnih udruga. Možda su iste osobe u navedenima, ali oni sami moraju razdvojiti svoju ulogu političara i člana civilne udruge. Ovi takozvani političari danas imaju velik utjecaj i uloge u civilnim udrugama i zato je došlo do ove situacije. Sada su se mjesni političari umiješali u sazivanje Kongresa jer sigurno imaju svoju taktiku, s kojom ja nisam upoznat, i ne vidim razlog donesenoj odluci, iako sada imamo i neki službeni stav koji je poslije koljnofskog sastanka razaslan delegatima e-mailom, ali to sve trebalo bi i objasniti ljudima koji su te iste delegate delegirali.

Mislite li kako su gradišćanski Hrvati u sadašnjem odnosu snaga potisnuti?

Ako govorim o civilnim udrugama, očito je kako najviše hrvatskih civilnih udruga ima u Gradišću. Među njima ima jačih i manje jakih udruga. Možda su neke i utemeljene zato da nas bude više, više udruga, ali sigurno je da one rade, u njima se radi, iako ja nemam uvid u rad udruga čiji član nisam. Po zauzetom stavu u Koljnofu, glavni razlog neodlaska delegata iz Gradišća na Kongres bio je prigovor na neodgovarajuće pripreme nacrtu Statuta SHM-a, odnosno točke u nacrtu Statuta po kojima su po pravu glasa ravnopravni članovi pojedinci i članovi udruge. I jedni i drugi na skupštini imaju jedan glas. Ako uplatim članarinu u neku udruhu, to znači kako mene ne treba nitko zastupati, ja sam sebe zastupam, naime civilna udruhu djeluje po načelu članstva, tko uplati članarinu, ima i pravo glasa. I sam DGHU je prije dvije godine donio odluku kako član DGHU može biti tek pojedinac, i zbog te činjenice ne vidim razloga donošenju ovakve odluke na skupu u Koljnofu. Na raspravama Predsjedništva SHM-a ukazao sam na opasnost da se raspadne Savez u ovom smislu, da će se otvoriti mogućnost saveza pojedinca i mogućnost utemeljenja jednog saveza civilnih udruga, i mislim kako je to sada realna situacija.

Kako dalje s DGHU?

Trenutno pravo potpisa ima dopredsjednik Andrija Handler. Nemam informacija o sazivanju sjednice Skupštine, nadam se kako će se ona što prije sazvati, ali bez mene, ja ću istupiti iz članstva. Djelovat ću u jednoj petrovskoj civilnoj udruzi. Ovim putem bi zahvalio obitelji i ispričao se djeci za protekle godine koje sam uzeo od njih zbog obveze društvenog djelovanja u proteklih sedamnaest godina.

BUDIMPEŠTA – Prema obavijesti Državnog tajništva za kulturu, odlukom ministra nacionalnih resursa Miklósa Réthelyia od 3. svibnja za podupiranje osam ljetnih i sedam narodnosnih kazališta za 2012. godinu izdvojen je okvirni iznos od 286,5 milijuna forinta, raspodijeljen putem natječaja. Dodijeljeni iznos kazališta mogu upotrijebiti za umjetničke programe, u prvom redu za ostvarivanje novih ostvaraja, kao i za troškove održavanja. Iznosi će se doznačiti samoupravama, a obavijest o dodijeljenim potporama dostupne su na web-stranici ministarstva. Narodnosnim kazalištima izdvojeno je sveukupno 68 milijuna forinta: „Srpsko pozorište u Mađarskoj“ 28, Teatar „Cervinus“ 22,5, Umjetnička zaklada „Karaván“ 7,6, Cigansko kazalište „Cinka Panna“ 3,6, Udruga „Hókirály“ 0,8, Kulturna udruha „Romano Teatro“ 2,5 i Slovačko kazalište „Vertigo“ 3 milijuna.

JUD – Na veliki blagdan Svetoga Trojstva (Trojaki) hodočasti se već stoljećima Gospi Judskoj. Ove godine Trojstvo se slavi 3. lipnja. Tradicionalno hodočaste Hrvati vjernici iz Bačke, Podravine i Baranje. Tako će biti i ove godine. Misu na hrvatskom jeziku služit će harkanjski župnik Ladislav Ronta, a pjevat će je hrvatski crkveni zborovi iz Salante i Harkanja, župa velečasnog Ronte. Očekuje se mnoštvo vjernika i iz Hrvatske.

Razgovor s predsjednikom Saveza Hrvata u Mađarskoj

Joso Ostrogonac: „Ne želimo isključiti, nego priključiti!”

Razgovarao: Stipan Balatinac

Nakon dvogodišnjih priprema i odgađanja, konačno je održan Kongres. Možda i nije bilo sve kako se očekivalo, jer Pomurje nije zastupljeno, a iz Gradišća je registrirana samo jedna delegatkinja. Kako ocjenjujete ovaj Kongres, koji je, unatoč spomenutom, i u tako krnjem sastavu ostvario zacrtane ciljeve?

Kongres je nakon dugotrajnih priprema bio vrlo dobro organiziran, naravno, i uspješan, jer sve ono što smo predvidjeli uspjeli smo ostvariti. Tako da sve ono što je bilo potrebno provesti radi promjena krovne hrvatske civilne udruge, sve to je prihvaćeno. Imali smo potreban kvorum iako iz Pomurske regije nitko nije došao, a iz Gradišća se odazvala samo jedna delegatkinja. Iako ih je bilo nazočnih, samo ona je registrirana. Samo oni znaju zbog čega.

Pri odlučivanju o osobnim pitanjima i izbora dužnosnika, jedina predstavnica Gradišća izabrana je za člana Predsjedništva, a mjesto koje pripada Pomurju ostalo je nepunjeno. Kako dalje tako nakon Kongresa?

Iz Gradišća smo imali jednu delegatkinju, koja se primila da bude član Predsjedništva. Mi nećemo i ne želimo isključiti nikoga, pa ni Pomurje, naprotiv, mi želimo priključiti. Budući da iz te naše regije nije bilo nikoga, mi smo to pitanje ostavili otvorenim. Dakle od osam članova Predsjedništva, po novom Statutu, zasad će biti sedam, ali i time imamo uvjete za nesmetani rad. Trebamo raditi na tome da za iduću skupštinu, koju ćemo ubuduće sazivati svake godine, imamo nove članove, a i člana Predsjedništva iz Pomurja. Onoga koji ne želi s nama raditi, ne možemo primorati.

Prihvaćanjem novog Statuta postavljeni su temelji za buduće djelovanje. Koji su to temelji, na koji način će se Savez reorganizirati i promijeniti?

Proglašene su bitne promjene u Statutu, koje smo smatrali važnim. Dosta smo radili na tome, pa iako se odugovlačilo i odgađalo, ipak smo se uspjeli dogovoriti oko najvažnijih pitanja. Novi je Statut istovremeno usklađen i s novim zakonima, te s određenim zakonskim odredbama. Sigurno je da će se zakoni mijenjati i ubuduće, ali trenutno smo Statut prilagodili važećim pravnim propisima. U buduću, budući da svake godine moramo sazivati skupštinu, Statut možemo bilo kada mijenjati, a isto tako odlučivati i o osobnim pitanjima. To sam i rekao u svojoj završnoj riječi pred Kongresom. Statut je temelj za budući rad. Zamjenik predsjednika bila je osobno moja ideja jer, na temelju dugogodišnjeg osobnog iskustva, bit će još više poslata, vrlo puno pri-

redaba i sastanaka na kojima moramo sudjelovati. Nadam se da smo izabrali pravu osobu, jer je moj prijedlog bio da zamjenik predsjednika bude Arnold Barić.

Statutom je prilično jasno određeno da Savez ubuduće želi biti udruga transparentno registriranoga članstva koje će činiti temelj rada u udruzi. Koje su tri najvažnije promjene u Statutu?

Mi smo se usredotočili na pojedinačno članstvo, ne zanemarujući da i dalje trebamo primati i udruge, kao što je bilo i do sada. Koliko znam, stav Gradišća, koje je učlanilo čak 19 udruga, bio je da se Savez preobrazu u savez kulturnih udruga. Osobno mislim da Savez udruga ne može ispuniti onu političku ulogu koju mogu pojedinci. Druga bitna stvar je da će na godišnju skupštinu biti pozvani svi članovi, koji imaju pravo izraziti svoje mišljenje, dati primjedbe i prijedloge o djelovanju udruge. Kako će to biti, kako će se to provesti, to će biti naša zadaća. Kao treće, napokon smo stavili na mjesto da Savez djeluje kroz šest regija, u zemljopisnom, a ne u pravnom smislu. Jer upravo kod Pomurja je vladalo mišljenje da oni ne moraju plaćati članarinu i u svoju Pomursku udruhu i u Savez. Iako se rad odvija po regijama, svi moraju biti članovi Saveza Hrvata. Znam da nije lako plaćati u dvije, ili više udruge, ali bez toga ni po Zakonu ne može. Osim toga bez članarine Savez ne može ni postojati, ne može riješiti ni svoje osnovne zadaće.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska izvorna folklorna skupina iz Budimpešte i ove će godine sudjelovati 22. međunarodnoj smotri folkloru «Čuvajmo običaje zavičaja», koja će se održati u Velikoj od 25. do 27. svibnja. U okviru trodnevnih događanja bit će priređen Najduži stol popunjen hranom i pićem u Hrvata, održat će se revijalne tradicionalne malonogometne utakmice mršavi-debeli, koncert, vatromet, tradicionalna povorka i nastup kulturno-umjetničkih društava iz Hrvatske, BiH, Mađarske, Srbije i Rumunjske.

BUDIMPEŠTA – Posredovanjem Hrvatske izvorne folklorne skupine iz Budimpešte koja je s folklorasima iz Velike sklopila prijateljstvo, prije nekoliko godina sklopljeno je prijateljstvo između budimpeštanskog HOŠIG-a i Osnovne škole «Ivan Goran Kovačić» u Velikoj, naselju u Požeško-slavonskoj županiji. Uz redovite godišnje uzajamne posjete i nastupe, ove godine učenici 6. razreda budimpeštanske Hrvatske škole od 6. do 12. svibnja boravili su u Velikoj kod svojih prijatelja, u pratnji nastavnice Đurđe Brindze. Do uzvratnog posjeta veličkih učenika došlo je od 11. do 16. svibnja ove godine u Budimpešti. Domaćini su ih čekali s bogatim programom. U sklopu prijateljske suradnje sa zagrebačkom Osnovnom školom «Ante Kovačić», učenici 3. i 4. razreda HOŠIG-a, njih 40-ak, u pratnji dvije nastavnice, između 11. i 15. lipnja boravit će na Lošinju u Školi u prirodi.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava XV. okruga 26. svibnja od 19 sati, u vrtu Prosvjetnog središta „Csokonai“ (Budimpešta XV, Eötvöseva ul. 64–66) organizira Hrvatski koncert, na kojem nastupaju tukuljski Plesni ansambl i tamburaški sastav Kolo. Od 22 sata je projekcija filma „Breza“. Organizatori u ugodnom ozračju svakoga očekuju s hrvatskim kulinarskim specijalitetima i pićem.

BUDIMPEŠTA – Mađarski prosvjetni zavod i Lektorat za primijenjenu umjetnost priređuju otvorenje izložbe fotografija „Naše narodnosti u slikama“, 31. svibnja, s početkom u 15 sati, u zdanju organizatora (Budimpešta I, Corvinov trg 8). Posjetitelje pozdravlja i izložbu otvara glavna ravnateljica Mađarskog prosvjetnog zavoda i Lektorata za primijenjenu umjetnost Erika Borbáth. U sklopu izložbe dodjeljuju se nagrade fotonatječaja. Fotografije izložbe mogu se posuditi na adresama halasz@mmikl.hu, lukacs@mmikl.hu, ili na telefonskom broju 36 1 225 6043.

BUDIMPEŠTA – Misa na hrvatskom jeziku u crkvi Svetog Mihovila, u budimpeštanskoj Vackoj ulici, služit će se 27. svibnja, s početkom u 17 sati. Misu služi otac Vjenceslav Tot.

Hodočasni put Kisežanov u Poljsku

„U Jezušu smo svi braća“

Iz Kisega u ranoj zori 27. aprila (petak) 57 putnikov je krenulo na hodočasni put u Poljsku, s ciljem da poiđu poznata hodočasna mjesta, kade si je Blaženi papa Ivan Pavao II. većkrat našao duševno nadopunjenje. Naravno, usput nismo izostavili ni neke svitske znamenitosti toga kraja. Da kakov veliki uticaj će nad nami ostaviti ov hodočasni put to još toga jutra nismo znali. Put do prvoga našega smješčaja, do Czestochowe, prekinuo se je većkrat zbog odmaranja i ofriščanja. Tako je to bilo u Českoj kade smo pogledali katedralu Sv. Petra u Brnu, uz turističke informacije Miše Djarmatija, ki je na putu većkrat pokazao svoju pripravnost iz umjetničke povijesti.

Stijena žrtav u Auschwitzu

Czestochowa je za nas doprimila prvi vjerski susret, prvo vjerničko približavanje. U kloštru na Jasnoj Gori velika je bila čast sudjelovati pri sv. maši Kisežanov, pod svetim kipom Črne Madone. Jasna Gora duševno je glavni grad poljskoga naroda, kamo u svakoj dobi dojdju svitski i vjerski peljači na duhovno ujačanje. Misionarni otac našega vjerskoga puta „Eli“, Elias Ohoiledwarin, rodod iz Indonezije, svojoj je vjerničkoj grupi pri maši ovako govorio: „Hodočasniki smo, ne turisti. Drugačije gledaju na nas i drugačije nas primaju. Pogledajmo u sebe. Isključimo vanjska čudesa i lipote, pogledajmo u svoju dušu...“. Na to smo dostali još isti dan otpodne priliku u Auschwitzu i Birkenau. Potresao nas je ov muzej rasizma, nacionalizma i šovinizma. Od gledanja ove strahote, važnije su nastale naše

čuti i mišljenja. Tolerancija med ljudi mora dobiti sve važniju ulogu i u sadašnjici človika.

Kalwaria Zebrzydowska nam je nudila smješčaj drugu i tretu noć. U XII. vijeku Mikolaj Zebrzydowski, tadašnji vojvoda Krakowa, je utemeljio kloštar i na uspomenu Kristuševoga mučenja 42 ka-

pele je dao uzidati na ovom mjestu, po peldi jeruzalemske Kalvarije. Najlipša kalvarija Europe je na listi svitskoga nasljedstva UNESCO-a. Odavle smo krenuli tretu dan u Krakow da u crikvi Božje Milosrdnosti Kisežani prikažu svetu mašu u ugarskoj kape-li, kade se čuva relikvija ugarskoga kralja Sv. Štefana.

Hrvatske i ugarske svete jačke je pjevački zbor Zora jačio u pratnji svojih gitaristov (I. Harsanji, F. Totharpad) i vjernikov. Na obali rijeke Visle (Vistula) se diže Wawelov brig sa Wawelovom katedralom. Pomoću turističkoga vodiča imali smo mogućnost upoznavati se s ovom lipotom vjerskoga gradjevinarstva. Legende, ugarske historijske veze, znamenitosti su potribovale da četvrti dan dopodne još ostanemo ovde. Pogledali smo

mjesta vjerske službe Ivana Pavla II. Po slobodnom programu autobus nam je krenuo na put u Zakopane, da usput još stanemo na odmaranje i razgledivanje u rudniku soli Wieliczke.

Ljetna vrućina pratila nas je od početka putovanja. Snigoviti vrhi Visoke Tatre ofriščali su nas već na pogled iz autobusa. Iako na minutu nisu bili potribni puloveri, zrak je nastao malo friži kada smo stigli u Zakopane. Zadnji dan hodočašćenja počeli smo svetom mašom u „Obrazovnom centru Ksziezowka“ u molitvenoj kapeli Ivana Pavla II. Zatim neki su uspinjačom prošli na 1123 m visoku Gubalowku, a drugi su se upoznavali s mjesnim narodnim bogatstvom Krupowske ulice.

Hodočasni put, kojega je organiziralo peljačstvo Hrvatske samouprave Kisega, i nadalje drži važnim skupne svitske i vjerske projekte. U realiziranju programov hvalevridnu ulogu su imali zastupnica Julijana Brezović i predsjednik Šandor Petković. Ovput zahvaljujemo i duhovnomu ocu, misionaru Grzegorzu Burbeli ki je „fantomno“ izdaleka podupirao i organizirao ov program. Pjesma duhovnoga oca, misionara Elija, neka nas prati i nadalje: „Da lam Jezus kitaber saudara“ – U Jezušu smo svi braća.

Marija Fülöp-Huljev

Grupa hodočasnika pred kipom Ivana Pavla II.

Trenutak za pjesmu

Josip Gujaš Đuretin

Raspoloženje

Polja su raširila ruke
da zagrle današnji dan
zelena trava
lakomo guta
sunčano svetlo
drveća žele poljubiti
plavo nebo
daljine se tresu
od radosti
jer me
najlepšeg dana
ovoga leta
vlak
hitro
k Tebi nosi

(Narodne novine, 26. 10. 1967)

„Se je bilo lepo, tak fletno dišlo kaj nesmo ni v pamet zeli”

Katica i Toni Vlašić proslavili zlatni pir

Uspješnim i skladnim brakom, koji traje čak više od 50 godina, rijetki se mogu pohvaliti. Katica Rodek i Toni Vlašić iz našega pomurskog Sumartona mogu, ove su godine uspjeli proslaviti svoj zlatni pir što su za njih priredila djeca. Bračni par Vlašić othranio je troje djece, ima pet unuka i jednu unučicu, a za 50. obljetnicu braka dobili su u „poklon” i praunučicu. U njihovim očima još uvijek sjaji ljubav, vjera i poštovanje jedan drugog. Kuća Vlašićevih odiše po miru i veselju, kod njih uvijek dolazi tko u posjet, jednom kći, drugi put unuk ili susjed, a teta Katica uvijek ima čime ponuditi goste. Tako je bilo i onda kada sam ih posjetila da im čestitam na obljetnici i da se malo „pospomina” o provedenim godinama.

Katica i Toni Vlašić proslavili zlatni pir

Prije pedeset godina prilike su bile drukčije, kada bismo uspjeli zavrtjeti unazad minula ljeta, tek tada bismo vidjeli koliko se mijenjao život ne samo u tehnici nego i u ponašanju ljudi, i kako su se mijenjale ljudske veze. Tko bi zamislio prije pedeset godina da će se jednom upoznavati preko interneta. Prije pedeset godina bilo je posve drukčije. Tada su se mladi družili na igrama, na balu, a većinom su našli para u selu ili možda u susjednom selu.

Toni Vlašić također je našao svog para u svome rodnom Sumartonu.

Onda se udvaralo malo drukčije, kazao je Toni bače:

– Vek smo se znali igrate kol ledine, tu de je ve fudbalsko igralište, pak smo se tamo zišli, tam sam ju zgedal. Onda smo išli v bal, vek je organiziral Jožo Vlašić Manglen, a da ne bilo mužikaša, onda je tu bil Huller Balaž bače, on je mel tangharmoniku pak nam je igral, v nedelu nam je držal bala. Kaj naj rečem, jako mi je lepa bila Katica, kak sam ju zgedal, onda joj išče nesem rekel. Rekel sem sej meni se ta deklica jako vidi. Moral sem fnogo udvarate, da smo se labdali z šugmi labdom na ledini, onda sam vek bacal labdu, kaj prime Katica kaj bi mogla bliže dojtj.

A što kaže o tome teta Katica?

– Negda su se tak zeli mladi kaj su se starci dogovarjale, koju deklju za kojeg dečka treba udate. Pri nas je ne bil tak, mi smo jen drugoga našli, nam su starce ne pomagali, mi smo se to sami, on me je zgedal, pak smo se jen drugomu vidli pak smo se tak pajdašili, ondak neje bilo tak kak ve, skupa bili, pak hađali išče su i v bal došli roditeli, kaj bi nas gledali kaj delamo. Tak smo se sam vu balu zišle, onda smo plesali, valzer smo znali jako dobro plesati. Vek so govorili kak lepo znamo to. Videl mi se Tonek, jeno dve lete velimo skupa hodili, sam kaj ne tak kak ve, nismo smeli išče ni za ruku se držate, pajdašili, plesali.

Dalje je tako nastavio Toni bače:

– Ona je delala vu Pešti vu Bulgarkertu. Onda smo se mi spominali kaj da ja dojdem delati blizu Pešte, u Érd, onda ja idem tam nju gledat, kaj ja budem nju videl na poslu. Ja sam mel jenoga dobroga prijatela, kum su bili Molnar Toni bače, oni su rekli: „Kumek, nikaj se ne, mi dijemo, bomo ju našli”, i nekak s teška našli smo to mesto nigdar ne zabim adresu Budapest, Sibrik Miklós út 13. Tam su delate. To je meni jako lepo bilo, kaj sam ju tam našel. Malo smo se tam spominali, malo nam je bil sram pred drugami. To je tak došlo, odonda išče smo se bole radi bili jen drugomu.

Trebalo je i zaprositi Katicu od roditelja:

– Mi dva smo se domenili kaj budemo se zeli perle nego kaj smo se praf zeli. Več sem ja onda išel Katičinim prositi japi i stari mama su bila išče. Onda sam ja sel tam pak sam rekel po kaj sam došel, onda sem ja ne jako dobro prošel, mert su mi rekli roditeli kaj je ona išče jako mlada, išče imamo čas, mi smo se domenili kaj se bomo zišli, onda so rekli naj bo to jeno leto išče doma. Moral sem išče čakate. Katica je onda prešla sedamnaest leta, sam kaj su mi išče rekli kaj je mlada, išče nesu je šteli zamož date. Da je prešlo jeno leto, onda so bili gosti.

Tada su bile velike svadbe, preuzme riječ Teta Katica:

– Meli smo velike gosti, dva dni smo meli. Ja nisem mela ni brata ni sestru pak so moji roditeli dobro stajali, vu polnoči so me pelali Manglinovem, sam kaj nesmo tam stanjuvali, man smo došli sim de smo ve, pri Tonijeve stare jape, kaj smo ga pazili, sam kaj za 5 tjedna fmrl. Prvo leto da smo se ženili hodali smo sim-tam roditelam, da se Jožek narodil, onda več mi nismo išli nikam, tu smo bili vu jenoj staroj hižici, od 1962. leta do ve. Jako smo fnogo delali.

Da sam ja dobila dete, nesem mogla nikam ite delate. Sprva je bila malo i šterčija. Tonek je bil zidar pak je on dosta dobro dobil penez, sam kaj je leti služil z

otoga smo morali živeti i zimi. Potle se dekla narodila, pak išče jen sin. Da smo meli malo več penez, hapili smo delati stanje, malo su nam pomogli i roditeli. Od zaj smo štale meli, bike smo hranili, vek smo znali peneze dobiti. Toni je išel zaran delate, ja s decom se činila, lepe peneze smo znali dobiti, vek smo gore bole išli. Vu zadrugi smo kopali rende, na posel sam išla 1973. leta u šivaonicu, onda vu štecun. Dok smo mi išli na posel, morali smo decu srediti, nahraniti. Onda smo i trsjje cepili. Išče onda i rodbina se skupa držala, fnogo su nam pomogli, došli su nam delate. Morali smo mnogo delate, imamo troje dece pak smo šteli kaj im bo bole.

Što je tajna tom lijepom zajedničkom životu, kazala je supruga:

– Dagda smo se i posvadili, pres toga se ne ide, sam kaj nismo meli časa ni srđiti se. Nigdar nesmo mislili ka bi jen drugog ostajili. Moj muž je bil jako dober, on je meni nigdar neje bil majen. Tak smo se mi zeli da smo se mi jako voleli. Vele „Kaj mama veli, japa mora posluhnute, a kaj japa veli, to mama mora posluhnuti.” Jen drugom morati je malo prepustiti, jen drugom šenkati, tak bi trebalo i med familijom. Pri nas, Fala Bogu, se v redu, jako se štimamo z decom i celom familijom. More biti kaj su vidli dobru peldu kaj nismo se tak hitvano držali, pred decom nigdar nismo se pregovorili.

A što je najljepše bilo u tim godinama, oboje su odgovorili:

– Se je bilo lepo, teško je bilo, sam kaj je bilo lepo, tak fletno dišlo kaj nesmo ni v pamet zeli.

Beta

Bogatstvo...

Vjenčana slika Katica i Tonija Vlašića

DUŠNOK – Hrvatska samouprava i Samouprava naselja 26–27. svibnja priređuju tradicionalne Racke Duhove s cjelodnevnim kulturno-zabavnim programima. Na prvi dan Duhova, 27. svibnja, od 16.30 sati priređuje se prigodni narodnosni kulturni program u kojem nastupaju kulturno-umjetnička društva mađarske, hrvatske, njemačke i romske narodnosti iz Dušnoka i okolnih naselja. Osim drugih, u cjelovečernjem programu nastupaju KUD „Vodinci” iz Hrvatske, Hrvatski izvorni pjevački zbor, Dječja i odrasla grupa „Dušenici” i Pjevački zbor „Biser” te Tamburaški sastav „Danubia”. U okviru Rackih Duhova priređuje se i II. gastrofestival patke. Priredba se ostvaruje s potporom Programa nove Mađarske za razvoj provincije 2007–2013, Fonda za poljoprivredni razvoj europske provincije, Europe koja ulaže u provinciju u okviru Leaderova programa.

MARTINCI – Vjernici iz Podravine, poglavito iz Martinaca, tradicionalno hodočaste Judskoj Gospi na Duhove. Tako će biti i ove godine. Na hodočašće se spremaju 27. svibnja sa svojim župnikom Ágostonom Darnaiem, koji će im pri pristignuću u Jud služiti misu na hrvatskom jeziku, koja počinje u 9 sati.

HERCEGOVAC – Tamošnja Osnovna škola Slavka Kolara već godinama surađuje s martinačkom osnovnom školom. Suradnja se odvija preko godišnjih razmjena učenika, sportskih i inih aktivnosti, pedagoških iskustava, pohađaju se nastavni sati u obadvi je škole. Dana 21. svibnja u Hercegovac su otputovali martinački učenici, za koje njihovi domaćini organiziraju bogat program boravka.

HRVATSKI ŽIDAN – Vjeroopćina Hrvatskoga Židana i Društvo lovcev skupa organiziraju shodišće k Peruškoj Mariji 3. junija, u nedilju, na koga srdačno čekaju sve zainteresirane hodočasnike i vjernike iz okolišnih sel. U deset uri se začme trojezična maša ku celebriraju Albert Szalóki, Johannes Lehrner, dr. Anton Kolić i Štefan Dumović. U dvanajsti je agape, a zatim litanija i zbogomdavanje. Ako je čemerno vrijeme, onda će biti sveta maša održana u židanskoj crkvi.

KOLJNOF – Duhovske nedilje dotično sridnjegradišćansko selo se pripravlja na veliko seosko svečevanje. Naime, na desetoj maši u mjesnoj crkvi trinaest školarov će ovput primiti sakrament Sv. Bermanja kojega će njim podeliti papinski prelat, kanonik u Juri dr. Elemér Rédl. Tajedan dan kasnije, 3. junija, u nedilju jedinaest prvopričesnika će stupiti pred oltar, isto tako u ovom selu, da u posebnom svečevanju prvi put prikzame pričest u kruhu.

Međunarodna kulturna, umjetnička i znanstvena suradnja Pečuh–Osijek–Subotica

U Osijeku je 15. svibnja potpisan ugovor o međunarodnoj suradnji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, Umjetničke akademije Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku i osječke Udruge Oksimoron. Istoga je dana na Umjetničkoj akademiji osječkoga Sveučilišta predstavljena najnovija knjiga Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, izašla u Biblioteci Nova, „Izazovi – sabiranja, sumjeravanja, tumačenja: studije i ogledi o knjiškim i književnim temama hrvatskoga istočnoga zagraničja”. Riječ je o zajedničkom nakladničkom projektu triju ustanova: Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Udruge Oksimoron iz Osijeka i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata.

Ugovor o međunarodnoj kulturnoj, umjetničkoj i znanstvenoj suradnji potpisali su Tomislav Žigmanov, Tatjana Ilaš, Helena Sablić Tomić i Stjepan Blažetin sa željom unapređivanja međusobne suradnje na područjima kulture i umjetnosti te na području društvenih i humanističkih znanosti, a u uvjerenju da će time pridonijeti učvršćivanju cjelokupne kulturne, umjetničke i znanstvene suradnje između matične zemlje, posebice regionalno povezanoga prostora, te Hrvata u Vojvodini (Republika Srbija) i Hrvata u Mađarskoj u onim područjima društvenog života koji su bitni za matičnu zemlju, Hrvate u Vojvodini, Hrvate u Mađarskoj, a napose onima vezanima uz prepoznavanje i očuvanje kulturnog i nacionalnog identiteta. Potpisnici ugovora uzajamno uspostavljaju sustavnu i trajnu razmjenu časopisa i publikacija te vlastitih izdanja znanstvenih knjiga i inih monografija, dalje uspostavljaju i uzajamnu suradnju na području promicanja hrvatske kulturne, književne i umjetničke baštine i suvremenosti, a koje će ostvarivati sljedećim djelatnostima: kazališnim, književnim, književno-prijevodnim, glazbeno-scenskim, likovnim i primijenjeno likovnim, umjetničkim oblikovanjem, umjetničkom fotografijom, animacijom, multimedijalnim stvaralaštvom, proizvodnjom i produkcijom filmova, kreativnim radionicama, oblikovanju slobodnoga vremena djece i mladih, međunarodnim kulturnim i znanstvenim suradnjama te očuvanju kulturne baštine.

Poučeni iskustvom ovogodišnjih natječaja, koje je raspisalo Ministarstvo kulture, a vezano uz projekte koji će se raspisivati u nadolazećem trogodišnjem razdoblju, mi smo svoje dosadašnje komunikacije s institucijama i akademijama u regiji – Vojvodini, Mađarskoj i sjevernoj Bosni – kapitalizirati. Ovaj je

ugovor još jedan od načina kapitaliziranja, ističe dekanica Umjetničke akademije Helena Sablić Tomić dodajući kako žele raditi zajedničke projekte, a u budućim nastojanjima izdizanja regionalnog prostora u nacionalnom smislu adekvatnije aplicirati ne samo na Ministarstvo kulture nego i na brojne europske fondove, kojima ih možemo predstaviti”, kaže Sablić Tomić dodajući kako se širem nacionalnom prostoru treba nametnuti kulturnom agresijom i tako biti prepoznat.

Stjepan Blažetin ističe kako suradnja traje već desetak godina s Osijekom i već nekoliko godina sa Suboticom. Ističe kako ne potpisuju bjanko mjenicu koju treba popuniti sadržajem, nego zajedničke sadržaje krune sporazumom o daljnjoj suradnji. Hrvati u Mađarskoj u sličnom su položaju kao Hrvati u Vojvodini. „Nalazimo se u istom kulturološkom krugu, i pred istim problemima i izazovima te ukoliko krenemo zajednički uz pomoć matice, osječkih partnera, onda možemo riješiti mnoge deficite”. Stjepan Blažetin se nada kako će suradnja nakon ovoga formalnog dijela biti još jača i bolja. Radi se o razmjeni autora koji će objavljivati u spomenutim središtima, ali i promocijama, zajedničkom knjigoizdavaštvu i brojnim drugim aktivnostima.

Nakon potpisivanja ugovora o suradnji, na Umjetničkoj akademiji predstavljena je knjiga studija i ogleda „Izazovi – sabiranja, sumjeravanja, tumačenja”, koji se bave knjigom i književnošću Hrvata u Vojvodini od najranijih vremena do danas. O knjizi su govorili urednik Stjepan Blažetin, recenzentica Helena Sablić Tomić, a predstavljaju je vodila Tatjana Ilaš. Autor Tomislav Žigmanov između ostaloga naglasio je kako se u objavljenim tekstovima bavi fenomenom knjige i književnosti iz vizura izazova pred kojima se nalazi kultura Hrvata u Vojvodini.

Književnost Hrvata iz Vojvodine često je produkcijski i kvalitetno velika, ali još uvijek drugi elementi tog sustava, poput valorizacije i interpretacije u smislu kritičkoga sagledavanja onoga što se proizvodi – izostaju.

Markovo 2012

Tradicionalna pučka veselica

U organizaciji Fancaškog općeprosvjernog središta, 28. travnja na Fancagi u Baji priređeno je već tradicionalno Markovo. Naime prije desetak godina, na poticaj starijih Fancažana, obnovljena je nekadašnja tradicija vezana za blagdan Svetoga Marka kada se u procesiji odlazilo u polje gdje se blagoslivljalo i svetilo mlado žito, a istoga se dana priređivala i pučka veselica. Markovo je danas postalo velikom godišnjom kulturno-vjerskom i gastronomskom manifestacijom ovoga dijela grada Baje.

Program su otvorila djeca fancaškog vrtića

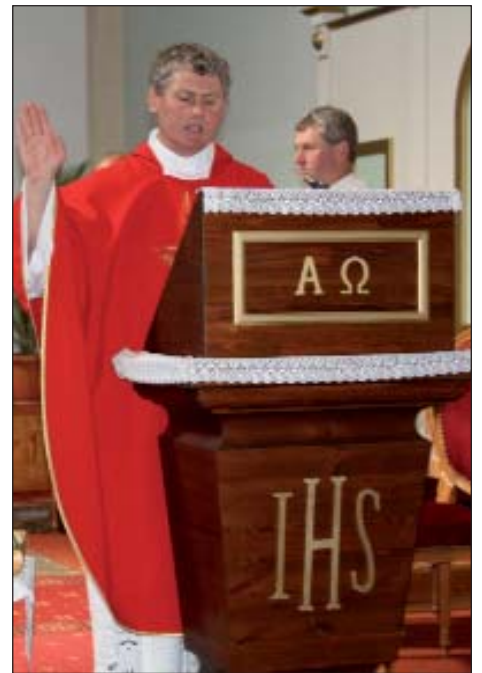
Već po običaju, program je počeo misnim slavljem i blagoslovom mladog žita na hrvatskom jeziku u fancaškoj župnoj crkvi, koje je predvodio santovački župnik Imre Polyák, biskupski namjesnik za narodnosti. Pjevanje je u pratnji na orguljama predvodio santovački kantor Zsolt Sirók, a uz njega u zboru je pjevala nekolicina članova KUD-a „Bunjevačka zlatna grana”, Hrvatskoga kulturnog centra „Bunjevačka čitaonica” iz Baje i Izvorne hrvatske pjevačke skupine iz Dušnoka.

Nakon mise priređen je prigodni kulturni program na otvorenoj pozornici postavljenoj na Trgu Svetog Stjepana kralja, između dviju školskih zgrada. Nakon nastupa polaznika fancaškog vrtića s bunjevačkim dječjim igrama, okupljene sudionike, goste i posjetitelje srdačno je pozdravio ravnatelj ustanove Joso

Ostrogonac podsjećajući na tradiciju, ali i današnje značenje Markova. Zatim su nastupili učenici hrvatskoga kružoka fancaške ustanove od najmlađih do mladeži, koji su izveli bunjevačke i baranjske šokačke pjesme,

Članovi hrvatskoga kružoka fancaške škole

Misno slavlje, blagoslov i posvetu mladog žita predvodio je santovački župnik Imre Polyák

nadalje splet bunjevačkih plesova u pratnji bajskog Orkestra „Čabar”. Pjevački zbor fancaških umirovljenika izveo je nekoliko narodnih pjesama na hrvatskom i mađarskom jeziku, a „Čabar” prepoznatljive bunjevačke napjeve. U nastavku dvosatnoga kulturnog programa naizmjenično su nastupali KUD Bunjevačka zlatna grana iz Baje spletom bunjevačkih i podravske hrvatske plesova, te KUD „Mohač” iz Mohača koji je prikazao nekoliko svojih najuspješnijih koreografija Hrvata u Mađarskoj. Već po tradiciji, po završetku programa otvorena je

šetku programa otvorena je bačva vina, čime je počela pučka veselica na Fancagi.

Istodobno se na dvorištu i u športskoj dvorani odvijalo gastronomsko natjecanje pod nazivom „Fancaški okusi”. Od 19 sati druženje je nastavljeno plesnom zabavom u školskoj športskoj dvorani, a goste je zabavljao bajski „Čabar”.

S. B.

Posjetitelji i gosti prate program na otvorenome

Bajski KUD „Bunjevačka zlatna grana”

Kazivači stihova na hrvatskom jeziku u salantskoj osnovnoj školi

Tradicionalno školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku ove je godine održano u salantskoj osnovnoj školi 3. svibnja. Napunila se školska knjižnica djecom koja u ustanovi uče hrvatski jezik u satnici predmetne nastave, roditeljima, bakama, prijateljima i znatiželjnicima.

Učenici su se natjecali u sedam kategorija. Ocjenjivački sud u sastavu Gordana Daskalov, Eva Kapitanj, Marica Ištoković, Dia Kečkeš Bori i Branka Pavić Blažetin nije imao nimalo lagan zadatak, a ni profesorica Eva Adam Bedić koja u salantskoj školi vodi nastavu hrvatskoga jezika i književnosti dok je pripremila osamdesetak recitatora za pozornicu. Zadovoljna je bila i ravnateljica ustanove Katalin Balogh, a za poklone najboljima i svim sudionicima, kao i svake godine, pobrinula se tamošnja Hrvatska samouprava, na čelu s Mijom Štandovarem.

U kategoriji 1. razreda natjecalo se osam učenika, a najbolji su bili: 1. Luca Víggh s pjesmom Mladena Kušeca: Djevojčica i sreća; 2. Lilla Raics s pjesmom J. Č. Bandov: Sretna lampa, a 3. mjesto pripalo je Imreu Vígghu s pjesmom Krunoslava Kutena: Ura.

U kategoriji 2. razreda natjecalo se trinaest učenika. 1. mjesto pripalo je Hajnalki Kismarci koja je kazivala pjesmu Grigora Viteza: Miš; 2. je bio Branko Božanović, on je kazivao stihove Mirne Grbec: Bit ću dobar iz inata; a 3. mjesto podijeljeno je između Petronelle Dózsa koja je kazivala stihove Vesne Parun: Bijeli leptir i Karine Križić koja je kazivala stihove Grigora Viteza: Miš.

U kategoriji 3. razreda natjecalo se sedam učenika. 1. mjesto osvojio je Dominik Kohut sa stihovima Stanislava Femenića: Taksi za Maštogrda; 2. mjesto pripalo je Gyuli Berdálu za kazivanje stihova Mladena Kušeca: Najbolji dječak na svijetu, a 3. mjesto osvojio je Balázs Goda kazujući stihove Grigora Viteza: Dohvati mi, tata, mjesec.

U kategoriji 4. razreda natjecalo se jedanaest učenika. Osvojivši 1. mjesto, najbolja je bila Anasztázia Soproni kazujući stihove Stanislava Femenića: Maslačak šalje svoju djecu u svijet; 2. mjesto pripalo je Cintiji Fekete za stihove Stipana Blažetina: Vrabac i lastavica, a 3. mjesto osvojila je Anada Takár za stihove Grigora Viteza: Na Majčin dan.

U kategoriji 5. razreda natjecalo se sedam učenika. 1. mjesto pripalo je Péteru Lukácsu

koji je kazivao stihove Stanislava Femenića : San, 2. mjesto osvojila je Alexandra Loch kazujući stihove Stanislava Femenića: Dobrodošlica, a 3. mjesto pripalo je Márku Szomoruru za stihove Ratka Zvrka: Grga Čvarak.

U kategoriji 6. razreda natjecalo se deset učenika: 1. mjesto osvojila je Sára Dávid kazujući stihove Grigora Viteza: Jedna breza mala; 2. mjesto pripalo je Réki Rendes za kazivanje stihova Dobriše Cesarića: Balada iz predgrada, a 3. mjesto osvojila je Szabrika Rasztik kazujući stihove Stjepana Jakševca: Djevojčica pred zrcalom.

U kategoriji 7–8. razreda natjecalo se jedanaest učenika. 1. mjesto osvojio je Siniša Kovačević kazujući stihove Ace Šopova: Galeb koji kruži nad mojom glavom; 2. mjesto pripalo je Karmen Križić za pjesmu Matije Kovačića: Dunav, a 3. mjesto osvojila je Noémi Orosz kazujući stihove Marije Vargaj: Maslačak.

I ovogodišnje je natjecanje pokazalo kako se učenici trude i kako ozbiljno shvaćaju kazivanje stihova na hrvatskom jeziku. Uvjerili smo se kako posljednjih godina sve veći broj djece polaznika salantskoga dječjeg narodnog vrtića u kojem se u svim odgojnim skupinama odvija odgoj na hrvatskom jeziku, za što se brinu četiri hrvatske odgajateljice, pokazuje svoje rezultate. Djeca dobro vladaju hrvatskim jezikom, i nastavljaju njegovo učenje već od prvoga razreda osnovne škole. Nažalost, takvu jezičnu sredinu kao što je u salantskom vrtiću u ovoj velikoj školskoj ustanovi – koju pohađa 171 učenik, a koja je sastavni dio velike školske ustanove utemeljene 2009. godine, vrtić i osnovna škola pečuške male regije, sa sjedištem u Salanti, koja broji 600-ak polaznika s područnim vrtićima i školama, uza Salantu, Erag, Szava, Baksa

(Pécsi Kistérségi Óvoda és Általános Iskola) – nije moguće osigurati jer tek sedamdesetak (69) učenika pohađa nastavu hrvatskoga jezika u satnici predmetne nastave materinskog jezika. Napomenimo kako u nastavničkom zboru tek jedna pedagoginja ima spremu nastavnika hrvatskoga jezika. Nastava se odvija u spojenim kupinama 1–2. razred, 3–4. razred itd., po četiri sata tjedno. Uz hrvatski jezik (koji mogu birati uz obvezatni strani jezik) djeca uče i strani jezik (njemački kao obvezatan). I strani jezik i hrvatski jezik biraju i uče već od prvoga razreda, što je dosta veliko opterećenje za djecu. Ravnateljica ustanove Katalin Balogh pomaže koliko može te potiče tamošnju Hrvatsku samoupravu na suradnju glede unapređivanja nastave hrvatskoga jezika, što ona i čini već niz godina.

Napomenimo kako se škola ponosi Sinišom Kovačevićem, učenikom sedmog razreda, koji je ove godine postigao lijepe rezultate na završnici Državnog natjecanja osnovnoškolaca iz hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa, održanog 18. travnja u organizaciji Zavoda za istraživanje i razvoj prosvjete pri Ministarstvu nacionalnih resursa, u kategoriji škola s predmetnom nastavom. U prvom krugu nadmetanja, na pismenome dijelu sudjelovalo je 12 učenika osnovnih škola s predmetnom nastavom. Pravo na sudjelovanje na završnici, usmenom dijelu, steklo je osam učenika škola s predmetnom nastavom. Siniša je na završnici Državnog natjecanja iz hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa (I. kategorija, natjecanje iz hrvatskoga jezika i književnosti, učenici škola s predmetnom nastavom) s osvojena 132 boda postigao treće mjesto, a pripremila ga je nastavnica Eva Adam Bedics.

Branka Pavić Blažetin

LUKOVIŠĆE – U sklopu IPA projekta «Most prijateljstva Gradina–Lukovišće», učenici lukoviške osnovne škole od 21. do 25. svibnja borave u Gradini, u pratnji svojih nastavnika. Djeca će nazočiti nastavnim satima, radionicama, a planira se i niz popratnih sadržaja.

Bogato proljeće Zrinskih kadeta

Članovi Povijesne postrojbe Zrinskih kadeta iz Kerestura tijekom proljeća imali su niz nastupa na kojima su se dostojno prisjećali slavni povijesni ličnosti: u Kaniži su se prisjećali kapetana Györgya Thurya, u Budimpešti Nikole Zrinskog, a u Čakovcu Petra Zrinskog, Katarine Zrinski i Frana Krste Frankopana.

Zrinski kadeti kod spomenika Oproštaj

Keresturski Zrinski kadeti prvi put su prisegnuli 2009. g., potom je 2010. utemeljena i Udruga Zrinskih kadeta. Karlo Kővágó, predsjednik, brine se o podučavanju deset kadeta, nabavi materijalnih sredstava, nastupima, a često organizira i športske aktivnosti, utrke, biciklističke rute, odnosno uspostavlja suradnju s drugim povijesnim postrojbama i udrugama. Hrvatska samouprava sela Kerestura stoji iza Udruge, jer ona je često golema pomoć na njezinim priredbama.

Zrinski kadeti dobrodošli su i na priredbama u Kaniži. Ovaj put povodom obilježavanja 441. godine smrti kaniškog kapetana Györgya Thurya organizirana je svečanost kod spomenika ulazne kapije tamošnje utvrde, gdje se nalazi i kapetanovo poprsje. Nakon svečanosti krenula je Ruta «Thury» do Orosztonya, do mjesta pogibije Györgya Thurya. Udaljenost od Kaniže do toga mjesta je 30 kilometara. Mladi kadeti, među kojima su osnovnoškolci i srednjoškolci, u odorama kroza šume, brdašca časno su propješačili tu udaljenost.

Sljedeći je nastup potkraj travnja bio u Budimpešti u Vojarni Nikole Zrinskog Sveučilišta javnih usluga, vojske i domobrana, gdje je na svečanosti posvećeno poprsje Nikole Zrinskog. Nazočnost kadeta uveličala je svečanost na kojoj je pribivao i Csaba Hende, ministar obrane.

Zrinski kadeti vrlo dobro surađuju s čakovečkom Zrinskom gardom, što je i razumljivo, naime onomad, ugledavši se na njih, utemeljena je Udruga Zrinskih kadeta. Kadeti su veoma zahvalni čakovečkoj postrojbama, početku im je vrlo mnogo pomogla, njezini su se članovi prihvatili skrbništva, učili ih na odgovarajuće ponašanje. Povijesna postrojba Zrinska garda svake godine poziva kadete na Dane Međimurske županije u Čakovcu. Ove je godine Zrinska garda suorganizator proslave prvoga Spomen-dana Zrinskih i Frankopana te Dana Međimurske županije, koji se obilježavao 30. travnja, nadnevka kada su u Bečkome Novom Mjestu 1671. godine pogubljeni hrvatski mučenici Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan, a tom se prigodom ujedno obilježavala 11. godišnjica osnutka i djelovanja čakovečke Zrinske garde. Tako su kadeti sa zapovjednikom Karlom Kővágóom sudjelovali na Danima Međimurske županije, gdje su se postrojili s velikim postrojbama iz raznih krajeva.

Keresturski Zrinski kadeti nazočili su misi za Zrinske i Frankopane u čakovečkoj župnoj crkvi Sv. Nikole biskupa, mimohodu hrvatskih povijesnih postrojba s prijavkom županu te polaganjem vijenca i svijeća kod spomenika Oproštaj u dvorištu Zrinskoga grada.

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fifehaza

Ispravak

Uredništvo Hrvatskoga glasnika ispričava se na nenamjernoj grešci (lapsus calami) načinjenoj prilikom pisanja napisa Najbolji učenici (osnovnoškolci) iz hrvatskoga jezika i književnosti te narodopisa 2012. godine, Završnica Državnog natjecanja osnovnoškolaca iz hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa objavljenom u Hrvatskome glasilniku broj 17 od 26. travnja. Napis je objavljen na stranici 13 (Mala stranica), a potpisan s k. g. (Kristina Goher). U tekstu je napisano kako je učenice Lejlu Dorić (sedmi razred) koja je osvojila 138 bodova i drugo mjesto te Zófiu Hosszú (osmi razred) koja je osvojila osmo mjesto na natjecanju (I. kategorija, natjecanje iz hrvatskoga jezika i književnosti, učenici škola s predmetnom nastavom), za natjecanje pripremila nastavnica lukoviške škole Anica Popović Biczák. (Citat: Natjecatelje prve kategorije iz Lukovišća pripremila je Anica Popović Biczák,...). Kako nas je obavijestila ravnateljica lukoviške škole Elenóra Varga Kecskés, učenicu Lejlu Dorić pripremila je nastavnica hrvatskoga jezika iz lukoviške škole Biserka Kolarić Brantner, a učenicu Zsófiu Hosszú pripremila je nastavnica hrvatskoga jezika iz lukoviške škole Anica Popović Biczák. Molimo da zainteresirani uvažavaju ispriku Uredništva Hrvatskoga glasnika uza želje za što boljim rezultatima u budućnosti, na korist obostrane suradnje.

Branka Pavić Blažetin
glavna i odgovorna urednica
Hrvatskoga glasnika

SVETI MARTIN na MURI – U tome najsjevernijem gradu Hrvatske 5. svibnja održana je peta Dječja smotra međimurskih popevki koju je organizirao HKUU Sveti Martin. Na smotri su sudjelovali i solisti iz našega Pomurja: Alex Kozma iz Sumartona i Kitti Schevelik iz Kerestura. O rezultatima nastupa ocjenjivački će sud izvijestiti poslije.

SERDAHEL – Prema odluci roditeljskog vijeća Hrvatske osnovne škole Katarine Zrinski, tradicionalni Obiteljski dan bit će 2. lipnja. Toga dana roditelji, djeca, pedagozi civilne udruge provedu jedan dan u igri, športskim aktivnostima, kuhanju, te se toga dana predstavljaju i umjetničke skupine škole. Na ovogodišnjem danu bit će raznih radionica, Hrvatska će samouprava pripremiti hrvatske križaljke za čije će se rješavanje dobiti nagrada.

Šesta međunarodna smotra folklor „Dravsko proljeće”

Općina Sopje u suradnji sa starinskom Hrvatskom narodnom upravom već šestu godinu zaredom organizira međunarodnu smotru folklor pod nazivom «Dravsko proljeće». Ove je godine manifestacija održana 27. i 28. travnja u Starinu, a financirana je sredstvima Europske Unije u sklopu IPA prekograničnog programa Mađarska–Hrvatska, projekt Drava events. Šesti tradicionalni susret kulturno-umjetničkih društava s obje strane Drave pod nazivom «Dravsko proljeće» okupio je mnoštvo sudionika iz Mađarske i Hrvatske, a organizatori, kao i do sada, bili su Općina Sopje, mjesna samouprava sela Starina i tamošnja Hrvatska samouprava.

Prvog dana susreta natjecalo se više skupina iz hrvatskih sela s ove dravske obale i iz Sopja u kuhanju, nogometu i odbojci. Na tom su druženju bili nazočni Zdravko Dijaković, dožupan Virovitičko-podravške županije, i

Josip Novogradec, predsjednik županijske skupštine. Drugog dana, u subotu, događanja su počela s dvojezičnom misom u starinskoj crkvi, nastavljena su svečanom povorkom starinskim ulicama i nastupom KUD-ova. Program su otvorili Tamburaški sastav Biseri Drave iz Starina, te su slijedili: KUD Podravac iz Sopja, Ženski pjevački zbor «Korjeni» uz pratnju Tamburaškog sastava Podravka iz Martinaca, Lička izvorna skupina Plješevica iz Zagreba, KUD Drava iz Lukovišća i KUD Ladislava Matušketa iz Kulinja. Toj izvrsnoj folklornoj smotri nazočili su Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne, i Mišo Šarošac, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije. Na druženju gostiju i doma-

ćina na kraju uspješnog dvodnevnog programa odlučeno je da se svakako nastavi s tradicijom, te da se 7. «Dravsko proljeće» sljedeće godine organizira u Sopju.

Očuvanjem običaja, pjesama, plesova, kulture i jezika hrvatskoga naroda, poradi prenošenja na mlade naraštaje, cilj je Hrvata iz Starina, sela čija je načelnica Borbala Šajić, a predsjednik Hrvatske samouprave Jozo Perjaš. I kroz EU fondove putem projekta Drava events, koji traje do 29. srpnja 2012. godine, a njegova ukupna vrijednost iznosi 114.999,00 eura, dio zacrtanih ciljeva može se ostvariti prekograničnom suradnjom Hrvata s jedne i druge strane državne granice, za što je namijenjeno 65.000 eura iz fondova EU. Tako će u Starinu u sklopu projekta biti napravljena stara kovačnica.

Tibor Kedves

Dan Hitne pomoći pri kapeli Peruške Marije

Kod židanske kapele Peruške Marije na skupnom shodišću su se sastali svi predsjednici, djelači Državne hitne pomoći 5. maju, u subotu. Ziz našimi vjernici skupa su proslavili svoj dan, kada su u okviru svete maše posvetili pilj Svetoga Kamila i dali su blagosloviti nova kola za hitnu pomoć prik dušobrižnikov katoličanske, lutorske, reformatske vjere. Nazočne goste je pozdravio načelnik sela Štefan Krizmanić, nazoči su bili: dr. András Veres, sambotelski biskup, Tivadar Puskás načelnik Sambotela, Ferenc Kovács predsjednik Skupščine Željezne županije, Zsolt V. Németh, državni tajnik, ter dr. István Márta, glavni direktor Državne hitne pomoći.

Po pozdravnicu je bila sveta maša, glavni celebrant je bio dr. András Veres, biskup, uz koncelebraciju mjesnoga farnika Štefana Dumovića, dr. Antona Kolića, mag. Raimunda Temmela iz Austrije ter još lutorski i reformatski svećenici.

U svojoj prodiki je sambotelski biskup razložio prik žitka Svetoga Kamila koristeći rič *compassio*, sućut, pripravnost za olakšanje muke drugim ljudem, pripravnost za davanje ljubavi. U današnjem žitku nimamo vrijeme jedan za drugoga, ne moremo zdurati jedan s drugim. Ako negdo ča zagriši, onda ćemo ga do zemlje poniziti. Nij empatije kod ljudi. Ali ako smo pripravnici križ s drugimi skupa nositi, onda ta ćut more nas podignuti. „Križ ljudskoga života je takov, kot križ u noti, uzvisi – je citirao biskup od velikoga kompozitora Beethovena.

Ježuš je rekao, ki hoće za manom dojt, neka si zame svoj križ! Kroz ljubav moremo svit napraviti još lipšim, još boljim. Ljubav je veća nego pravićnost. „Ča ste učinili najmanjemu od svih, meni ste učinili! Ove poruke slijedite“, je naglasio dr. András Veres. Nadalje je upozorio djelaće Hitne pomoći i vjernike na to, da u svakoj muki je nazoči sam Kristuš i da nam je dužnost pomoći i zdignuti ljude iz nevolje.

Zatim je blagoslovljen pilj Sv. Kamila ter kola Hitne pomoći. Po blagoslovu je slijedio svetaćni akt, u kom su razdijeljeni plaketi, priznanja svim onim ki su ovo zaslužili. Po svećevanju je bio objed, skupno razgovaranje i kulturni program, pri kom su nastupili Židanski tancoši ter tamburaši Židanske žice, jačkarni zbor Peruške Marije ter zbor Sveti Martin iz Gyöngyösfalua.

Zita Horvat
Foto: Lajoš Brigović

Utemeljen Klub umirovljenikov u Petrovom Selu

Na poziv bivšega birova Petrovoga Sela, Viktora Kohuta, 25. aprila, u srijedu uvečer u mjesni kulturni dom petnaest žen je skupa došlo ke su bile zainteresirane za utemeljenje Kluba petrovskih umirovljenikov. Kako je rekao Viktor Kohut u svojem uvodnom govoru, ideja nije njegova, nego su ga zamolili stariji ljudi da skupa papozove, odnosno krene ovo „gibanje“ i za zrelije stanovnike Petrovoga Sela. Čuli smo dalje od njega da on je jako polig toga da se na ov način organiziraju i stariji pak da imaju jednu mogućnost da se vrime na vrime najdu, da se družu med sobom ter da se upoznaju sa sličnimi klubovi i u drugi naselji.

Nedavni načelnik Petrovoga Sela, Viktor Kohut, postavio je na put ideju starih

– Društvo penzionistov imaju na našoj strani od Pornove do Narde, a prik granic od Čajte, Čembe, Vincjeta sve do Pinkovca i oni bi rado vidili, ako bi mogli s našimi stari ljudi kontaktirati – su bile to riči nedavnoga seoskoga peljača. No zainteresiranost naših penzionistov i dalje seže, i nije isključeno da se ne pojavljuju predlogom za druženje i kod kluba umirovljenikov u Koljnofu, Bizonji ali u Hrvatskom Židanu. To bi bilo i zavolj jezika hasnovito i zanimljivo spravišće.

Na osnivačkom sastanku su svi nazočni jednako stali uz to da se ovput utemelji u Petrovom Selu klub. Čuli smo i konkretne ideje što bi sve mogli napraviti člani prilikom takovih sastanokov. Izleti, predavanja pozvanih gostov i domaćih ljudi ki bi već znali povidati o starom vrimenu, večeri starih meštrijov i druženja su najvažnije točke u ovom programu željov. Viktor Kohut je svu pomoć obećao ljudem u organizaciji, ali kako je rećeno, nažalost, novćanu potporu zaman bi čekali, kad to samouprava nikako ne more dati. Za takozvane organizatorke su izabrane Marijana Henić, Ana Wagner i Julijana Krammer-Milišić. Nazočni su se dogovorili da se znova najdu misećdan kasnije, a prvi službeni sastanak je održan ovoga pondiljka, kade je najavljeno da na poziv Kluba će 8. junija, u petak, pred mašom, predavanje držati dalekopoznati profesor, kardiolog Lajos Papp.

Johana Škrapić-Krojer jedna je bila med ženami, ke su došle toga večera na spravišće, ter je rekla da nju je zaistinu interesiralo od česa će ovde biti govor. – *Ja mislim da bi za nas starije ljude jako dobro bilo, ako bi se znali većkrat skupaspraviti, malo se veseliti, pominati se. 'Ko bude zdravlja, ja ću na svako spravišće od srca dojt* – su izjavili teta Hana.

Julija Krammer-Milišić su mi rekli da oni se ne veselu zapravo k tomu da su je izabrali za funkciju, ali da će probuvati pomoć u svemu da većkrat se najdu u ovom klubu člani, da se ne zapru nek u stan nutra, nego da od svita što ćuju, a da imaju priliku malo skoćiti van iz svakidašnje monotonije i da ne tiraju misli samo oko djela, blaga i vrtla. Ona se ufa da će kasnije još i većimi dojt na njeve priredbe i programe, a i oni ki prvi sastanak nisu držali tako važnim.

-Tiho-

BARČA – U tom će se gradu od 1. do 3. lipnja održati međunarodni sajam »Bacs Expo» na kojem će u organizaciji ŽK Virovitica svoje proizvode predstaviti deset izlagača s područja Virovitičko-podravske županije. Ovim prikazom gospodarstva Virovitičko-podravske županije na sajmu u Barči nastavlja se tradicija predstavljanja turističke ponude Republike Hrvatske, koja rezultira povećanjem zanimanja za turističku ponudu susjedne Hrvatske. Predstavljanje i nastup gospodarstva Virovitičko-podravske županije temelji se na neprekidnosti međusobne suradnje i Sporazuma o suradnji ŽK Virovitica s Trgovinsko-industrijskom komorom Šomodske županije iz Kapošvara i Poduzetničkim centrom Šomodske županije.

MLINARCI – U organizaciji Hrvatske samouprave mjesta i Hrvatske samouprave Zalske županije, 3. lipnja priređuje se „Traži se zvijezda Pomurja“. Na priredbi će sudjelovati skupine, solisti s različitim izvedbama (ples, pjesma, scenska igra itd.), koje se veže uz hrvatsku kulturu i izvode se na hrvatskome jeziku.

ERČIN – Unatoč nepovoljnim vremenskim prilikama, erčinski su Hrvati 13. svibnja sudjelovali na planiranom hodočašću u Marijino svetišće na santovačkoj Vodici i molili se kod velebnoga Gospina kipa. Ni blato ni lokve nisu spriječili erčinske vjernike na dugom hodočašću kako bi se kod prekrasnoga Marijina kipa ispunili duhovnom snagom vjere, i to ponijeli u svoje domove.

U Hrvatsku putem Adriagate.com

Adriagate vodeći je portal specijaliziran za smještaj (odmor) u Hrvatskoj. Temelj je poslovanja izvrsna turistička ponuda i profesionalna usluga usmjerena prema osobnim željama i potrebama klijenata, kaže Ágnes Ördög, komunikacijski menadžer. Svečano otvaranje budimpeštanske poslovnice Adriagate.com upriličeno je 19. travnja u uredu Adriagate (V. okrug, Nádorova ulica 8). Za dalmatinski glazbeni ugođaj pobrinuo se tukuljski Orkestar Kolo, pod vodstvom Krunoslava Agatića, a stolovi prepuni dalmatinskih slastica, jednako kao i ljubazni domaćini čekali su sve zainteresirane, među njima i konzula Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Borisa Golubičića.

Pružila nam se prilika za razgovor, intervju i za uspostavljanje dugotrajnog partnerstva sa suvlasnicima Igorom Popovićem i Tonijem Blaškovićem, odnosno s regionalnom voditeljicom Melindom Farkaš. Najsretniji su mogli osvojiti i nagradu, smještaj u Plitvicama za dvije osobe.

Ponuda Adriagatea predstavlja velik dio turističkog proizvoda u Hrvatskoj, uključujući izvrsni privatni smještaj, hotelski smještaj, krstarenja Jadranom te dolični smještaj karakterističan za Hrvatsku, kao što su kamene kuće i izolirane „Robinzon“ kuće na otocima. Dodatno se nude usluge prijevoza, brodske karte, transferi i usluge rent-a-cara.

Web-portal Adriagate sazdan je 2001. godine. Adriagate web-stranica razvila se u bitnu turističku stranicu specijaliziranu za izvrsne turističke proizvode, zbog čega je i nagrađena „Oscarom“ za najbolju hrvatsku stranicu u kategoriji turizam i putovanja u 2005. godini. U deset godina Adriagate prerastao je

u agenciju s 35 zaposlenih i uredima u Rogoznici i Vodicama.

Od 2005. do rujna 2009. godine Adriagate web, koji služi za prodaju smještaja na Jadranu, nalazio se u grupaciji adriatica.net. Strateško i financijsko osamostaljenje donosi napredak u poslovanju te daljnje zbližavanje s gostima i partnerima, ističe Igor Popović.

Premda je Adriagate.com specijaliziran za ponudu smještaja u Hrvatskoj, od jeseni se planira proširivanje profila poslovanja prodajom smještaja u Budimpešti i na Balatonu. Kako kaže Igor Popović, osnivač i suvlasnik agencije Adriagate.com, Mađarska je jedna od država s najviše online rezervacija, a gosti se vraćaju zahvaljujući programu vjernosti. Vlasnici su se odlučili za otvaranje ureda u samom središtu Budimpešte i u Mađarskoj zbog nesmanjenog interesa mađarskih klijenata za Hrvatsku te potrebe za osobnim savjetovanjem i osobnom rezervacijom. Regionalni predstavnici zakupa smještaja odlično poznaju svoju regiju, mjesna obilježja i vodeći se načelom vrijednosti, za novac uspješno formiraju produkt nudeći oko šest tisuća smještaja. Nude se i usluge posebnih doživljaja, od romantičnih luksuznih vila do svjetionika duž jadranske obale. Adriagate bilježi potražnju za krstarenjima, izletima na moru, seoskim i aktivnim turizmom koji su sve omiljeniji. Web-stranica prevedena je na 13 jezika uključujući i mađarski, a korisnički servis klijentima stoji na raspolaganju ne samo radnim danom nego i tijekom blagdana i vikenda. Moto je poslovanja „Vjernost se uvijek nagrađuje“, naime vjerni gost ima pravo na čitav niz popusta – saznali smo na otvaranju Adriagate.com.

- hg -